

Такий стиль знайшов втілення у колекції сучасного жіночого одягу – «Снився мне сад в подвенечном уборе...», присвячена відомій полтавчанці, актрисі німого кіно Вірі Холодній (фото 1).

Дана колекція вперше була презентована у 17 грудня 2016 року в Полтавському художньому музеї (галерея мистецтв) імені Миколи Ярошенка. На думку креативних дизайнерів, модерн в одязі, замість того щоб відобразити досвід минулого, пророкує майбутнє.

*Вікторія Кібальник
(Полтава, Україна)*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КОМБІНАТОРИКИ ЕТНОЕЛЕМЕНТІВ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ІНТЕР'ЄРІ

*Ні, не згаснути барвам українського чистого неба
Золотистих пшениць, малинових козацьких одерж,
Доки руки жіночі мережать душі на потребу
Рушники й сорочки, і портрети Шевченкові теж.*

Петро Ротач

Кожна з існуючих у світі культур країн, народів, націй неповторна й унікальна, є невід'ємною складовою скарбниці світової культури. На повнокровний розвиток етнічної культури впливає широке коло чинників, таких як: історичний шлях народу, відособлення або взаємовплив з іншими народами; соціальні, економічні, екологічні умови; культурна політика держави і т.п.

При цьому національна культура повинна розглядатися як цілісна система, що включає і фольклорно-етнографічні шари, і внесок в неї різних верств населення протягом тривалого історичного шляху, і вплив культури інших народів, і досягнення вихідців з країни, які проживають за її межами. Потрібно особливо зазначити, що кожний народ в культурній сфері створює

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

своєрідний, властивий тільки йому образ [1].

У 40-80-х рр. російські та українські вчені Ю.В. Бромлей, В.К. Борисенко, П.І. Кушнір, В.І. Наулко й інші у визначенні терміна «Етнос» підкреслюють низку важливих чинників, зокрема територіальну взаємодію етнічних спільностей для їх функціонування (В.І. Наулко); роль національної (етнічної) самосвідомості як незаперечної ознаки етноса (П.І. Кушнір); значення для етносу культурної специфіки (М.М. Чебоксаров), обрядів і звичаїв (В.К. Борисенко), а також чинник соціальноекономічної цілісності та безперервності етносоціальних процесів і міжетнічних зв'язків (В.І. Наулко) [2].

Метою даної статті є розгляд та використання методу комбінаторики етноелементів у сучасному інтер'єрі.

На думку сучасних дослідників української культури, саме слово «хата», яке впродовж століть всюди на етнічній території українців вживається для позначення народного житла, цілком можливо, залишили нам у спадщину скіфи. Вироблені колись на великій території України моделі споруд не зникли, а продовжували існувати в практиці пізніших культур аж до початку ХХ століття. Давні аналоги української хати можна знайти у пам'ятках багатьох археологічних культур, починаючи з трипільської, що існувала на території нинішнього Правобережжя від Києва до Кременчука, захоплюючи середню і нижню течії південного Бугу, Дністра й Пруту [3].

Українська хата – то одноповерхова будівля з солом'яним дахом, білими стінами та вікнами зі ставнями. Стіни хати ретельно обмазували глиною та білили. Часто стіни фарбували у різні символічні кольори та розмальовували. Хата стояла – наче чепурне біленьке диво між деревами, обсаджена соняшниками та калиною. Навколо хати був двір — господарські споруди, город, сад, відгороджені тином. Малюнки, якими прикрашали хату, несли важливе символічне значення та мали оберігати від нещастя та нечистої сили [6].

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Інтер'єр української хати – відкрита сторінка історії українського народу, – це обладнання, оздоблення з характерними яскравими національними рисами, це простота, доступність, вигода, стриманість у поєднанні з художнім довершенням декоративного оздоблення. Історію розвитку українського народного житла досліджували етнографи, історики, архітектори, мистецтвознавці [1]. Про це свідчать численні наукові праці, монографії, ілюстративний матеріал таких вчених, як В. Щербаківський, А. Данилюк, І. О. Добрянська, Т. В. Косміна [4].

У давнину наші предки називали Берегинею своє житло, бо воно оберігало не лише від холоду, від зла, але й берегло чистоту людської душі. Кожна частина житла мала своє символічне значення. Піч символізує собою родинне вогнище і була священна, як мати. Вона обігрівала, годувала всіх. Найсвятішим місцем у хаті була покуть. Там висіли ікони, прикрашені рушниками і пахучими травами. На покуті садили почесних гостей, молодих під час весілля, там же ставили дідуха на Різдво. Прикрасою житла служили вишиті рушники. Їх вішали над дверима, над вікнами, стелили на столі, але найкрасивішими обов'язково накривали ікони. Прикрашали хату і настінними малюнками, які служили і прикрасою, й оберегами. Малюнками розписували піч, припічки, вкладаючи свій щедрий талант у колоритні орнаменти [6].

Як і кожне явище матеріальної культури, житлове приміщення не тільки є об'єктом із суто практичними функціями, воно також має свою символіку на рівні світогляду і світосприймання. Відповідно оздоблене житло, крім іншого, служить естетичним потребам.

У створенні декоративних етноелементів найчастіше використовують метод комбінаторики. Комбінаторика – метод формоутворення в дизайні, який базується на дослідженні та застосуванні закономірностей варіантної зміни просторових, конструктивних, функціональних та графічних структур, а також на способах проектування об'єктів дизайну з типових елементів.

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Іншими словами, комбінаторика – комбінування різними способами форм та їх елементів. При комбінуванні елементи розміщують за певними правилами – принципами (засобами) композиції (симетрія, повтори, контраст, динаміка) [5].

Українські мотиви все частіше з'являються на модних світових подіумах та прикрашають творіння видатних дизайнерів. А у світлі сьогоденних реалій, все більше українців залюбки прикрашають одяг та свою оселю патріотичними мотивами.

Здавна українці прикрашали кольоровими візерунками не тільки свій одяг, а ще й дім. Сьогодні ж ця тенденція повертається. Сучасні українці наносять вишивані орнаменти на стіни та меблі, а також викладають мозаїкою. Саме українська вишиванка надихнула дизайнера Ярослава Галанта створити унікальну колекцію меблів в національному стилі (Додаток А). Особливість його роботи в тому, що майстер буквально вишив візерунки кольоровими нитками через тисячі отворів на меблях. За таку оригінальну ідею колекція українського дизайнера отримала колосальний успіх на меблевій виставці в Мілані.

Відколи людство використовує тканину, відтоді існує бажання її прикрасити. Окрім вишивки, українські жінки здавна декорували скатертини та рушники вибитими на них малюнками. Фарбу наносили з допомогою дерев'яних штампів, тобто вибивали, тому і техніка називалась “вибійка” (Додаток Б). Сьогодні цю давню техніку використовують при створенні текстильних шпалер, постільної білизни та скатертин у стилі етно. Ще один старовинний спосіб декору – “витинання”. Але якщо у традиційному виконанні витинанки робляться з паперу, в інтер'єрі – з вінілових самоклеючих плівок, текстилю та інших матеріалів [8].

Інтер'єр житла збагачує кераміка, як і інші види декоративного мистецтва, надаючи йому теплоту, спокій, затишність. У сьогоденні її

використовують у вигляді настінних бра, торшерів, ваз, різноманітних статуєток, декоративних панно, іграшок, посуду для хатніх потреб. Настінна кераміка здатна візуально змінювати простір приміщення, звужуючи і збільшуючи його висоту чи навпаки, розширюючи і зменшуючи. Керамічна плитка у творенні сучасного стилю житла відіграє важливий акцент. Часто її вживають для оздоблення камінів, використовуючи етномотиви. Досить розповсюдженим є застосування в інтер'єрі керамічних тарелів (Додаток В).

Ковані речі у квартирі – запорука затишку. Художня металообробка має давню і цікаву історію. Метал може створювати різноманітні форми: прозорі і замкнені, прості і складні, композиційно завершені та хаотичні. Сучасність використовує метал у всіх його проявах: декоративні ковані решітки до камінів, перила й основи до сходів, каркаси до настільних ламп, ажурні торшери. Досить популярними стають меблі з кованою основою (Додаток Г).

Отже, українське народне житло створювалося протягом століть. Те, що не виправдало себе з тих чи інших причин, відмирало, а все краще, повторюючись багато разів, поступово вдосконалювалося, від покоління до покоління. Унікальний дизайн інтер'єру можна створити власноручно завдяки методу комбінування, який був розглянутий у даній статті. Українські мотиви все частіше з'являються на модних світових подіумах та прикрашають творіння видатних дизайнерів. А у світлі сьогоденних реалій, все більше українців залюбки прикрашають одяг та свою оселю патріотичними мотивами. В еру високих технологій етнічний стиль зазвучав по-новому.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Етноелементи в сучасному інтер'єрі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nasze-slowo.pl> – Назва з екрану.*
2. *Етнос: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://histua.com/slovník/e/etnos>. – Назва з екрану.*

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

3. Євсєєва Г. П. Українська хата як архетипна модель у творчості Олександра Довженка / Г.П. Євсєєва, Л.Г. Богуславська // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – 2016. – № 4. – С. 86-91.
4. ІНТЕР'ЄР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12404. – Назва з екрану.
5. Костюм як об'єкт творчості: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://next5.ru/best/best-53076.php>. – Назва з екрану.
6. Опис української хати : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/opis-ukrayinskoji-hati>. – Назва з екрану.
7. Особливості розвитку українського етносу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10806>. – Назва з екрану.
8. Український колорит в сучасному інтер'єрі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.versal-online.com.ua>. – Назва з екрану.

Додаток А

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Додаток Б

Додаток В

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Додаток Г

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*